

de ezek mélységüket tekintve nem tárnak fel újabb, az eddig ismertnél szörnyűbb valóságot. A fiatal programozó szerző leleplezési kísérlete ebben az esetben nem azt jelenti, hogy első kézből (Domscheit-Berg volt a szervezetben az alapító jobbkeze) szerzett információkhoz juthatunk arról, hogy Julian Assange valóban az anti-

krisztus, ahogy azt sokan sejtették, ráadásul még arról sem olvashatunk a sorok között, hogy a szabadságharcos valamilyen világalomra törő állam ügynöke. Ez a kötet az emberek információs szabadságáért harcolni akaró két barát kapcsolatá-

nak változásairól, az emberi jellem formálódásáról/torzulásáról szól; arról, miként változhat meg minden a hirtelen kapott világméretű nyilvánosság és az ezzel járó vélt vagy valós hatalom hatására. És elsősorban természetesen arról, hogy mi a transzparencia, mitől jó vagy rossz, mennyire különböző módokon lehet értelmezni azt.

Néha az az érzésem, hogy lasan és észrevétlenül mindannyian azoknak a tévé- és mozifilmeknek váltunk a szereplőivé, amelyek korábban éppen attól voltak érdekesek és csábítóak, hogy világuk olyannyira távol esett a miénktől,

amiben hétköznapi emberekként éltük kellemesen vagy kellemetlenül szürke mindennapjainkat. Aztán a James Bondok, az igazságért a Mátrix ellen is fegyvert ragadó Neók, a háttérben ármánykodó főellenségek lassan mind-mind kiléptek a regények és a torrentoldalak univerzumából. Kontúrjaikat azok az állítások (és persze gyak-

ran egyidejűleg az ellenkezőjük is) rajzolják ki, illetve rajzolják újra, amelyek megbízhatósága a titkok természetéből fakadóan mindig kérdéses marad. Ezáltal teljesen bizonytalanná válik, hogy mi igaz és mi nem, ha egyáltalán értelmezhetőek még

ezek a fogalmak. Az utóbbi néhány évben nem múlt el úgy hét, hogy ne lepleztek volna le valamilyen rettenetes összeesküvést, hogy ne derültek volna ki olyan adatok, információk, amelyek alapjaiban kérdőjelezték meg mindazt, amit addig gondolt az ember. De valóban lehetséges, hogy valaki egyszerre legyen gonosz titkosügynök és ártatlan, a politikai hűsáradálót által feldolgozott áldozat? A hozánk eljutó információ mennyiségének drasztikus növekedése, a mindenféle szűrő nélkül ránk zúduló, egymásnak ellentmondó hírek áradata alapjaiban változtatta

meg a világot, amiben élünk, és ebben az új világban szinte lehetetlen a tájékozódás. De mégis mi a jobb: ha mindent tudunk, vagy ha saját érdekünkben eltitkolnak előlünk dolgokat? De ki, mit és miért? Kitől kap erre felhatalmazását? Valóban az én érdekekben cselekszik? És ha információhoz jutok, azt hogyan szűröm? Hogyan továbbítom? Esetleg kinek az érdekében vagy ki ellen használom fel? Mekkora hatalmat jelent az információ birtoklása?

Ezt a kötetet elsődlegesen azért érdemes elolvasni, mert olyan kérdésekre irányítja rá a figyelmünket, amelyek valóban figyelmet érdemelnek, és amelyek vizsgálata nélkül nehezebb megértenünk azt az új világot, amiben ma élünk. Még akkor is így van ez, ha ezekre a kérdésekre nyilvánvalóan nincsenek egzakt válaszok. Ez a könyv az információról és annak teremtő vagy pusztító erejéről szól; arról, hogy mivé formálhat bennünket vagy mivé formálhatjuk általa a valóságot.

Természetesen jogosan merül fel a kérdés: összességében mitől is több ez a könyv bármelyik „összevesztem a haverommal, aki cseppet sem olyan jófej, mint amilyennek a villában mutatta magát” típusú remekműnél? A válasz egyszerű: ebben az esetben az ember valamiért könnyen elhiszi, hogy neki és nekünk ugyanaz a vélt vagy

valós titkoktól zsúfolt képregényvalóság az otthonunk.

CSEPREGI JÁNOS

(Fordította Malyáta Eszter,
Nyitott Könyvműhely, Budapest,
2011, 324 oldal, 2980 Ft)

DYLAN JONES:
Cameron Cameronról
Kötetlen beszélgetések a brit miniszterelnökkel

David Cameron miniszterelnökké választásáig a brit Konzervatív Párt tizenhárom évet töltött ellenzékben. Ez nem szokatlan a brit politikában, hiszen Tony Blair 1997-es választási győzelmét megelőzően, a Thatcher–Major-korszakban a baloldali Munkáspártnak tizennyolc szűk esztendőt kellett kibőjtölnie. Cameron azonban egy, a hosszú kormányzati periódusba belefáradt, társadalmi beágyazottságát és világos irányvonalát veszített, meglehetősen népszerűtlen politikai erő vezetését vette át 2005-ben. Hasonló feladat várt rá, mint korábban Blairre: a gyökeresen megváltozott társadalmi-politikai körülményekhez alkalmazkodva újra kellett pozícionálnia pártját, hogy visszaadja annak győzelmi esélyeit.

Többek között ez utóbbi folyamatot követi nyomon Dylan Jones

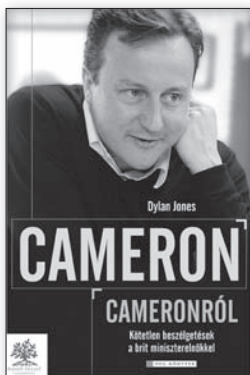
interjúkötete, amely a némileg félrevezető magyar alcím ellenére még a 2010-es választás előtt készült. A kötet maga is ennek fényében értelmezendő: az (átlag)olvasó kíváncsiságának kielégítése mellett elsődleges célja, hogy minél kedvezőbb színben tüntesse fel a miniszterelnök-aspiráns új pártelnököt. Ez pedig alapvetően meghatározza mind Jones szubjektív, időnként terjengős bevezetőinek, mind az egymást követő interjúknak a hangvételét, melyek egy éven keresztül készültek, általában egy-egy fontosabb politikai esemény alkalmából.

Az egyáltalán nem meglepő, hogy egy verbeli politikus mindig politikusként nyilatkozik meg, de jelen esetben a kérdező sem törekszik a kiegyensúlyozottság akár legcsekélyebb látszatára. Jones rendszeresen „alá kérdez” interjúalanyának, és saját véleményét sem rejt véka alá, különösen ami az éppen regnáló miniszterelnököt, Gordon Brownt illeti. A gyakran személyeskedő kritika (Cameron ennél visszafogottabb) a politikai bulvár világát idézi, ahogy a beszélgetések számos egyéb momentumai is. A közéleti vonatkozású témák mellett nemcsak a Cameron család

mindennapjairól értesülhetünk, hanem például arról is, hogy mi a pártelnök kedvenc *sitcom*-sorozata, hogy az AC/DC-t vagy a Led Zeppelint kedveli-e jobban („– AC/DC. – Rossz válasz”) és hogy milyen a személyes benyomása Madonnáról.

Mindez azonban nem kell hogy eltántorítsa a brit politika, sőt általában a politika iránt érdeklődőket. A kötet kiváló lenyomata annak, miként kell egyensúlyoznia egy kvalitásos politikusnak (még egy törőlmetszett torynak is – bár többen vitatják, hogy Cameron valóban az volna) napjaink erőteljesen mediatisált közéletében. Ha még nem győződünk volna meg róla, újabb bizonyítékát nyerhetjük annak, hogy a politika egyre kevésbé az esz-

mék és egyre inkább a személyiségek csatája. Az ön-pozicionálás mellett persze egyáltalán nem mellékes a közvetített politikai üzenet sem. Különösen tanulságos, miként fogalmazza meg Cameron pártja álláspontját, s főként hogy milyen „engedményeket” kell tennie konzervatív elődeihez képest, hogyan kell idomulnia a közgondolkodáshoz (közismert gúnynevének megfe-

lősen már-már „David Cameronként”) a multikulturális és politikailag korrekt Nagy-Britannia nyilvános terében. Ebben a tekintetben az interjúkötet többet árul el a demokratikus politika természetéről, mint megannyi vegytiszta politikai filozófiai értekezés.

Tanulásgként pedig azt is lezűrhetjük, hogy a politika változékony világában semmit sem lehet előre kiszámítani. Az interjúkészítő minden hurráoptimizmusa dacára (mely a kötet végéhez, vagyis időben a parlamenti választásokhoz közeledve egyre fokozódik) a 2010-es megmérettetés korántsem bizonyult sétagaloppnak. A konzervatívoknak végül nem sikerült abszolút többséget szerezniük, ezért a brit politikai életben szokatlan módon koalíciókötésre kényszerültek a liberális demokráciával, s ennek következtében az új miniszterelnöknek a remélnél jóval szűkebb mozgástérrel kellett munkához látnia egy, a szigetországban is válságos időszakban. Azt tehát, hogy valóban eredményes volt-e Cameron stratégiája, s hogy győzelme nem bizonyul-e pírrosznak, csak az idő fogja majd eldönteni.

PÁPAY GYÖRGY

(Fordította Takács Zoltán,
HVG Könyvek, Budapest,
2011, 360 oldal, 4900 Ft)

Nemzeti látószögek a 19. századi Magyarországon

Szinte már megszokhattuk, hogy az Atelier Magyar–Francia Társadalomtudományi Központ gondozásában a 2000-es évek elejétől Atelier Füzetek, később pedig Atelier Könyvtár elnevezéssel megjelenő sorozatban rendre izgalmas, a hazai társadalomtudományi gondolkodást – potenciális hatásukat tekintve legalábbis – a progresszív nyugati irányzatokhoz közelítő munkák jelennek meg. A sorozat kétségtelen sokszínűsége mellett is jól kitapinthatónak tűnik egy következetesnek mondható kiadói szándék, amely egyrészt arra irányul, hogy e kötetek a hazai olvasóközönség, illetve a szakma számára betekintést nyújtsanak azon kérdések, problémakörök és trendek világába, melyek a kortárs nyugat-európai (főként francia) társadalomtudományokat és történetírást meghatározzák, másrészt pedig – aktualitásuktól függetlenül, de az előbbiektől elválaszthatatlanul – hiánypótló munkák megjelentetését célozza meg. Kiemelt területnek tűnik a modern nemzet problematikája, amit az is jelez, hogy a sorozatban eddig két, a nacionalizmuselméletek diskurzusában megkerülhetetlennek számító szerző, Benedict Anderson és Rogers Brubaker egy-egy műve is megjelent már.